

Herinrichting De Scholvert, Ossenwaard Herwen

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Sweco Nederland B.V.

Project

De Scholvert, Ossenwaard – MER

Projectnummer

51009584

Klant

K3

Gecontroleerd door

Cor van Duin

Datum

03-05-2023

Opgesteld door

Mariska Everts

Goedgekeurd door

Eef Mengers

Document referentie

NL23-648800269-49696

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Het voornemen.....	4
1.2	Nut en noodzaak	6
1.3	M.e.r.-plicht.....	7
1.4	Notitie Reikwijdte en Detailniveau.....	8
1.5	Leeswijzer	8
2	Voorgenomen activiteit en alternatieven	9
2.1	Doel	9
2.2	Locatie planvoornemen	9
2.3	Voorgenomen activiteit.....	10
2.4	Alternatieven	12
2.4.1	Haalbaarheid van de alternatieven	12
3	Beoordelingskader.....	14
3.1	Plan- en studiegebied	14
3.2	Inhoud MER	14
3.3	Beoordelingskader	14
4	De procedure.....	17
4.1	De m.e.r.-procedure	17
4.2	Te raadplegen instanties.....	17
4.3	Reacties	18

1 Inleiding

1.1 Het voornemen

Het gebied rond Lobith en Spijk wordt gekenmerkt door oude lopen van de Rijn, de Rijnstrangen. Dit Rijnstrangengebied is een relatief ruig gebied met open water, rietmoeras, ruigten en graslanden. Om deze unieke moerasnatuur met bijzondere vogels, vissen en planten te behouden en te versterken is het Rijnstrangengebied aangewezen als onderdeel van Natura 2000. Ook de steenfabrieken langs de Rijn en de delfstofwinning zijn typerend voor dit gebied. Veel van de huidige nieuwe natuur in het gebied is mede dankzij delfstofwinning ontstaan. De realisatie van nieuwe natuur door de delfstofwinnende industrie is aantrekkelijk aangezien het voornamelijk door deze projecten gefinancierd kan worden.

Om de natuurelementen van de Rijnstrangen met elkaar te verbinden en de kwaliteit te verbeteren is gebiedsontwikkelaar K3 voornemens het gebied ten noordoosten van Lobith (zie figuur 1.1) te ontwikkelen. Ten zuiden van het plangebied liggen enkele (voormalige) zandwinplassen. Het gebied ligt ingeklemd tussen de Eltenseweg in het zuiden en de weg Ossenwaard in het oosten die parallel loopt aan de Oude Rijn.

Het plangebied ligt dicht tegen de Duitse grens aan en heeft momenteel een agrarische bestemming. Het maakt onderdeel uit van het Gelders Eiland, een gebied dat wordt gekenmerkt door de vele oude rivierstrangen van de Rijn, de vele dijkes, steenfabrieken, oude verdedigingswerken en landbouw. Het projectgebied is binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) aangewezen als Groene ontwikkelingszone (GO). In de GO is de ontwikkeling van functiecombinaties van natuur met andere functies mogelijk wanneer deze substantieel bijdragen aan versterking van de ecologische samenhang van de natuur van het GNN en van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

In het plangebied is het mogelijk om met subtiele klei- en zandwinning in het gebied tussen de Rijnstrangen en Carvium Novum het vroegere landschap naar boven te halen en een brede groenblauwe verbinding te realiseren. Het Rijnstrangengebied kan zodoende landschappelijk, ecologisch en recreatief worden versterkt.

Figuur 1-1 | Globale locatie planvoornemen (rode stippellijn) t.o.v. Lobith

De totale gebiedsontwikkeling van het projectgebied in de Ossenwaard beslaat circa 41 ha. De basisgedachte achter het project is dat in het totale gebied zand en/of klei kan worden gewonnen, waarna 23,5 ha wordt opgeleverd als verbeterde landbouwgrond en 17,5 ha landbouwgrond wordt omgevormd naar natuur.

Om de ontwikkeling mogelijk te maken dient een ontgrondingsvergunning te worden aangevraagd. Onderstaande figuur toont de gewenste eindsituatie na klei- en zandwinning.

Figuur 1-2 | Planvoornemen

1.2 Nut en noodzaak

Nut en noodzaak van de ontgronding in de Ossenwaard wordt mede gevormd door de woningbouwopgave waarvoor zowel zand als klei nodig is. De ontgronding staat daarnaast in functie van de realisatie van verschillende andere doelen, zoals natuurontwikkeling en recreatie. Op deze wijze zorgt het project voor een maatschappelijke meerwaarde op de volgende punten:

- **Bouwopgave:** Delfstofwinning levert een bijdrage aan de nationale en regionale behoefte aan bouwgrondstoffen. Op grond van de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen, waar de gemeente Zevenaar aan deelneemt, moeten de komende 10 jaar circa 35.000 woningen in deze regio worden gebouwd en dat betekent een grote vraag naar bouwgrondstoffen (klei voor bakstenen en zand voor wegen en beton). Het overgrote deel van de grondstoffen die worden gewonnen in het projectgebied zal worden gebruikt door de in de nabijheid gelegen steenfabrieken. Deze steenfabrieken vervullen van oudsher een belangrijke rol in de regio voor onder andere de werkgelegenheid.
- **Transitie landbouw:** Door de hoge ligging van de agrarische percelen in het oosten van het plangebied, gecombineerd met de zandige samenstelling van de bodem, zijn deze agrarische percelen gevoelig voor droogte. Middels maaiveldverlaging en hercultivering worden deze percelen klimaatbestendiger gemaakt waardoor de bodem beter water vast kan houden in periodes van droogte. Door het creëren van naastgelegen natte natuur wordt het waterbergende vermogen van het gebied nog eens versterkt. De herinrichting maakt het voor de agrariër mogelijk om op vooruitstrevende natuurinclusieve wijze de bedrijfsvoering voort te zetten. De beoogde wijze van boeren draagt bij aan biodiversiteit en het aanzienlijk terugbrengen van de CO₂ en stikstof uitstoot. Een gezond bodemleven staat hierbij centraal.
- **Stikstofreductie:** Met de omvorming van 17,5 ha landbouwgrond naar natuur in de nabijheid van het Gelders Natuurnetwerk en Natura-2000 wordt landbouwgrond definitief uit gebruik genomen en levert het project een bijdrage aan de opgave om stikstofdepositie terug te dringen. Dit is een forse bijdrage aan de omvorming van landbouwgebied naar natuur. Indirect wordt een positieve bijdrage geleverd door een reductie van de stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden (onder andere Rijntakken).
- **Natuurdoelen:** Toevoeging van circa 17,5 ha natuur draagt bij aan de doelen voor de Groene ontwikkelingszone (GO) waar het gebied in gelegen is. Mogelijk kunnen deze 17,5 ha in overleg met de provincie toegevoegd worden aan het Gelders Natuurnetwerk, aangezien daar nog een realisatie-opgave voor staat, inclusief de daarvoor gewenste specifieke natuurtypes. De ligging van de ontwikkeling biedt de kans om de 'flessenhals' van de Rijnstrangen (ter hoogte van de Eltenseweg) te verruimen en zo een robuuster karakter te geven. In de toekomst kan dit gebied mogelijk verder worden versterkt in noordelijke richting. De versterking van het Rijnstrangengebied past bij de provinciale natuurambities voor de GO. Op het areaal van 23,5 hectare waar de hercultivering is beoogd, vindt momenteel gangbaar intensief agrarische bedrijvigheid plaats. Na de hercultivering zal de functie van deze agrarische gronden overgaan op natuurinclusieve landbouw waarmee de natuur het landbouwgebied in wordt getrokken.

- **Klimaatadaptatie / verdroging:** door het ondiep voorkomen van rivierzand zijn de percelen in de noordelijke en westelijke helft van het projectgebied droogtegevoelig. Het verlagen van het maaiveld heeft een positieve uitwerking op het vochtleverend vermogen van de grond, omdat de afstand tot het grondwater wordt verkleind. De circa 17,5 ha nieuw te realiseren natuur/water draagt positief bij aan de klimaatadaptatie en de begroeiing zorgt voor het vastleggen van N en CO₂.
- **Hoogwaterproblematiek:** de ontwikkeling kan onderdeel uitmaken van het mogelijk toekomstige retentiegebied Ossenwaard/Rijnstrangen conform de reservering in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) aangezien natte natuur hier prima binnen past. Met de ontwikkeling wordt het waterbergend vermogen van het gebied vergroot.
- **Beleefbaarheid en kwaliteit van het landschap:** de boerderijen in de Ossenwaard liggen hoger, op zogenaamde pollen. Met de maaiveldverlaging komen deze hoogteverschillen beter tot uiting. Verder kunnen de aanwezige landschapspatronen door middel van aanplant van kavelgrensbeplanting verder worden versterkt, waardoor wordt aangesloten op het gemeentelijk beleid uit het landschapsonwikkelingsplan (LOP). Dit groen heeft tevens een belangrijke functie voor de natuur: voor vogels, insecten én kleine zoogdieren zoals egels, marterachtigen en dassen. Tevens draagt het ontwikkelen van een meer gevarieerd landschap en natuurontwikkeling bij aan de kwaliteit van recreatieve uitloopgebieden (Groene Metropoolregio Arnhem/Nijmegen).

1.3 M.e.r.-plicht

Het instrument milieueffectrapportage (m.e.r.) is ontwikkeld om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) geeft aan of voor een project een m.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordelingsplicht van toepassing is. Voor de activiteiten die zijn opgenomen in de C-lijst van het Besluit m.e.r. geldt de zogenoemde m.e.r.-plicht. Deze activiteiten worden doorgaans gekenmerkt door het feit dat zij over het algemeen belangrijke nadelige milieugevolgen hebben. Voor de activiteiten die zijn opgenomen in de D-lijst van het Besluit m.e.r. geldt de zogenoemde m.e.r.-beoordelingsplicht. Voor deze activiteiten geldt dat zij, afhankelijk van de omstandigheden, nadelige milieugevolgen kunnen hebben.

De beoogde uitbreiding heeft een oppervlakte van circa 41 ha. In dit totale gebied wordt de aanwezige klei en zand gewonnen, waarna 23,5 ha uiteindelijk wordt opgeleverd als verbeterde landbouwgrond en 17,5 ha aan landbouwgrond wordt omgevormd naar natuur.

De totale oppervlakte overstijgt de drempelwaarde van de categorie C16.1 (zie kolom 2 van tabel 1.1), waardoor de beoogde ontwikkeling project-m.e.r.-plichtig is. Dat betekent dat in het kader het besluit over de ontgrondingsvergunning (zie kolom 4 van tabel 1.1) een ProjectMER moet worden opgesteld. Er wordt een uitgebreide procedure doorlopen.

Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
C16.1 De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouwminen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem , anders dan bedoeld in categorie 16.2 of 16.4 van onderdeel C van deze bijlage.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van meer dan 25 hectare .	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet .

Tabel 1.1 | Activiteit
C16.1 uit het Besluit
milieueffectrapportage
(d.d. 7 juli 2022)

1.4 Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is bedoeld om de omgeving en betrokkenen te informeren en te raadplegen over de gewenste inhoud van het op te stellen milieueffectrapport, ofwel over de reikwijdte en het detailniveau. De 'reikwijdte' geeft aan wat het voornemen is, welke alternatieven/varianten worden onderzocht en welke (milieu- en omgevings)thema's in beeld worden gebracht. Het 'detailniveau' betreft de diepgang en methode van het onderzoek.

Voor de ontgrondingsvergunning is de provincie Gelderland bevoegd gezag. Het bevoegd gezag stelt een ieder in de gelegenheid een reactie te geven over de reikwijdte en het detailniveau van het MER, zoals in voorliggend document is beschreven.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze notitie wordt ingegaan op het planvoornemen, de voorkeursvariant, en de te onderzoeken alternatieven/varianten. Het beoordelingskader komt aan de orde in hoofdstuk 3. Tot slot gaat hoofdstuk 4 in op de te volgen m.e.r.-procedure en de te raadplegen instanties.

2 Voorgenomen activiteit en alternatieven

2.1 Doel

K3 is voornemens om ten noorden van Lobith tijdelijk een klei- en zandwinlocatie in te richten. Deze klei- en zandwinlocatie maakt het mogelijk het gebied deels agrarisch op te waarderen door maaiveldverlaging en hercultivering en deels om intensief agrarisch gebied om te vormen tot natuur. Dit project biedt de volgende meerwaarde voor de omgeving:

- Toevoeging van 17,5 hectare nieuwe natuur aan het Rijnstrangengebied.
- Behouden en versterken karakteristieke en cultuurhistorische (erf)beplanting.
- Dienen nationale behoefte aan grondstoffen.
- Hercultiveren en opwaarderen van 23,5 hectare landbouwgrond.
- Bijdrage aan grondstofvoorziening bouwsector en lokale werkgelegenheid.
- Creëren van indirecte recreatieve meerwaarde (extensief karakter recreatie).
- Creëren informatieve en educatieve meerwaarde.

Met name het voorzien in de nationale behoefte aan grondstoffen en de natuurontwikkeling zijn belangrijke doelen binnen het voornemen.

2.2 Locatie planvoornemen

Zoals in paragraaf 1.1 benoemd ligt de locatie voor de beoogde klei- en zandwinning ten noordoosten van Lobith, richting de Duitse grens. Het gebied ligt ingeklemd tussen de Eltenseweg in het zuiden en de weg Ossenwaard in het oosten die parallel loopt aan de Oude Rijn. Er is geen harde begrenzing in het noorden en westen. Wel worden de kavelgrenzen zoveel mogelijk gevolgd, zoals ook in figuur 2.1 is weergegeven.

De uitgebreide variant (alternatief 1) heeft een oppervlakte van circa 49 ha. Hiervan is voor circa 41 ha al een overeenkomst gesloten en voor circa 8 ha nog niet. Over deze 8 ha vinden momenteel gesprekken plaats. De eigenaar is in principe akkoord om dit perceel bij de planvorming te betrekken. Hierbij is het wel van belang dat de huidige pachter de beschikking krijgt over vervangende agrarische grond.

Een groot deel van het plangebied wordt benut voor de winning van zand en/of klei. Aan de oostzijde, waar het gebied uiteindelijk de bestemming natuur zal krijgen, wordt voornamelijk zand gewonnen. Het gaat hierbij om het deel dat uiteindelijk wordt opgeleverd als plas. Het gebied rond de plas zal deels lager worden opgeleverd en hier zal dus in mindere mate zandwinning plaats vinden. Bij oplevering wordt 17,5 hectare ingericht als natuurgebied, 23,5 hectare wordt gehercultiveerd als opgevoerde landbouwgrond.

De ontwikkeling vindt plaats ten noorden van de bestaande (voormalige) zand- en kleiwinningen, die gelegen zijn tussen Tengnagelwaard en Eltenseweg.

Deze bestaande plassen volgen voor een deel de Rijnstrangen in het gebied, wat ervoor zorgt dat het projectgebied een logische locatie is om het Rijnstrangengebied landschappelijk verder te verbinden.

Figuur 2-1 | Locatie klei- en zandwinning Ossenwaard (in rood het maximaal beoogde projectgebied en in grijs aangeduid de al overeengekomen percelen).

Het beoogde gebied voor de klei- en zandwinning heeft momenteel een agrarische bestemming en bestaat uit akkerland met daarin enkele houtwallen.

2.3 Voorgenomen activiteit

Het doel van de voorgenomen ontwikkeling is tweeledig: de ontwikkeling heeft als doel in het gebied nieuwe natuur te realiseren, klei- en zandwinning gaan hieraan vooraf. Herculivering van landbouwgrond, wat ook onderdeel uitmaakt van de ontwikkeling, zorgt ervoor dat er keramische klei kan worden gewonnen.

In het oostelijke gedeelte van het projectgebied wordt circa 17,5 ha natuur gerealiseerd. Als de kans zich voordoet wordt het oppervlak vergroot met een kleine 8 ha. Zoals in paragraaf 2.2 benoemd vinden over deze 8 ha momenteel gesprekken plaats. In het westelijke deel wordt ongeveer 23,5 ha na het winnen van keramisch geschikte klei en een deel ophoogzand, weer opgeleverd als landbouwgrond. Deze landbouwgrond wordt door middel van maaiveldverlaging en herculivering, waarbij organisch rijkere en beter vocht regulerende grond wordt toegepast, bestendiger gemaakt tegen droogte. In de huidige situatie is de maaiveldligging van de percelen hoger dan het merendeel van de agrarische percelen in de Ossenwaard. De maaiveldligging van de percelen wordt na oplevering circa 11,2 m +NAP wat neerkomt op 10 cm lager dan de omgeving. Om dit te bereiken worden de percelen na het verwijderen van de klei en een deel ophoogzand terug opgehoogd met circa 85 cm (30 cm oorspronkelijke roof (= teelaardelaag), 25 cm roof afkomstig uit het oostelijke deel van het projectgebied en een extra laag van 30 cm sloef (= vochthoudend zand) dat eveneens afkomstig is vanuit het oostelijke deel van het projectgebied). Hiermee komt het maaiveld op ongeveer dezelfde hoogte als de aangrenzende agrarische percelen te liggen.

Bij de verdere uitwerking van de inrichting van de natuur wordt de typologie van het Natuurbeheerplan gevolgd. Het kader hiervoor is de Groene Ontwikkelingszone (GO) uit de omgevingsverordening. De volgende figuur toont het schetsontwerp voor de eindsituatie, dus na oplevering van opgewaardeerde landbouwgrond en natuurontwikkeling.

Figuur 2-2 | Inrichtingsvoorstel

Ossenwaard

Bovenop deze grove tweedeling van natuur en landbouw komen in het voornemen de volgende elementen terug:

- Behoud van de drie bestaande waterbronnen (met oranje sterretjes aangeduid in figuur 2.2).
- De toegangsweg van de Eltenseweg naar het huis van fam. Lamers blijft op gelijke hoogte en wordt met taluds als 'dijkje' afgewerkt. Dit in verband met leidingen en kabels die hier in de grond liggen. De overige wegen in het gebied worden verlaagd in lijn met de voorgenomen maaiveld daling naar het niveau van het merendeel van de agrarische percelen in de Ossenwaard. Deze wegen zijn in bovenstaande figuur aangeduid met een blauwe stippellijn.
- Langs de wegen wordt afrastering geplaatst en op drie locaties komen wildroosters in de weg (rode streepjes).
- Het water komt op veilige afstand van het huis en de gebouwen van fam. Lamers en de helling bij de boerderij wordt ingericht als grasland. De begroeiing aan de zuidzijde van de plas is niet te dicht (doorkijk) en wordt evt. met reliëf aangelegd.

Er wordt verwacht met de ontgronding een totaal van circa 840.000 m³ zand en circa 250.000 m³ klei te winnen. De diepte van de voorgenomen winning is beperkt gezien de laagdikte industriezand gemiddeld 10-12 meter bedraagt. De ontgravingsdiepte is circa 10,5 meter beneden maaiveld. Het talud rond de plas heeft een helling tot 1:4 en daarmee een breedte van circa 45 meter.

De aanlegfase duurt naar verwachting 5 tot 10 jaar:

- Circa 7 jaar roof verplaatsen en kleiwinning.
- Circa 5 jaar zandwinning en afwerking.

2.4 Alternatieven

Om te komen tot een eindconcept van de ontwikkelingsvisie zijn er twee alternatieven uitgewerkt. Deze twee alternatieven worden in het traject van planuitwerking, onderbouwende onderzoeken en het MER nader onderzocht.

Het betreft de volgende alternatieven:

Basisalternatief:

- Concept inrichtingsvoorstel.
- Oplevering plan met 23,5 ha. gehercultiveerde landbouwgrond en 17,5 ha natuur en water.
- De realisatie van rietmoeras in lijn met de bestaande (en recent aangelegde) rietmoerassen in het aangrenzende Rijnstrangen-gebied.

Alternatief 1:

- Uitbreiding van plas en bijbehorende natuur naar oostelijke zijde en daarmee directere aansluiting bij het Rijnstrangengebied.
- Oplevering plas met ca. 23,5 ha landbouwgrond door hercultivering na kleiwinning en ruim 25 ha natuur en water.
- Realisatie van oprijlaan naar landgoed De Houberg.
- Het ontwikkelen van zachthoutoibos tussen de oprijlaan en het Rijnstrangengebied.

2.4.1 Haalbaarheid van de alternatieven

Het inrichtingsvoorstel van het basisalternatief is in volledige overeenstemming met de grondeigenaar en pachter. Dit alternatief is na overleg met de provincie Gelderland verder opgewaardeerd op het gebied van te realiseren natuurwaarden. De agrarische activiteiten op de percelen die worden gehercultiveerd, zowel voor het basisalternatief als voor alternatief 1, kennen een gebruiksverandering van gangbaar intensief- naar natuurinclusieve landbouw. Dit hangt samen met het toekomstbestendig en natuurinclusiever maken van het op de percelen binnen het projectgebied gelegen actieve agrarisch bedrijf. Deze verandering levert ook voor percelen die in de verschillende alternatieven agrarisch in gebruik blijven een positieve bijdrage aan de natuurwaarden van het gebied (zie de volgende figuur).

Basisalternatief

+ Transitie van gangbaar intensief- naar natuurinclusieve landbouw

Alternatief 1

+ Additief transitie ca. 8ha elders

Figuur 2-3 | Transitie van agrarische gronden per alternatief

Het areaal waarop delfstoffenwinning plaats zal vinden is bij Alternatief 1, ten opzichte van het basisalternatief ongeveer 8 hectare groter. De toename van het areaal ontstaat uit het bij de ontwikkeling betrekken van het kadastrale perceel B2446. Er zijn inmiddels verregaande gesprekken met de eigenaar en de pachter. Er zijn wel bedrijfsmatige overwegingen waar de realisatie van dit alternatief van afhangt, zoals de beschikbaarheid van voldoende vervangend agrarisch areaal. Indien aan deze overwegingen wordt voldaan is dit alternatief voor grondeigenaar en initiatiefnemer het meest wenselijk. Ook vanuit de provincie is er een sterke voorkeur voor dit alternatief uitgesproken vanwege de toename in natuurwaarden. Bovendien wordt hiermee een brede natuurverbinding gerealiseerd tussen de Rijnstrangen en achtereenvolgens de plassen bij Spijk, de Geuzenwaard en grensoverschrijdend Die Wild en Die Moeidtjes.

Volgens artikel 7.23 Wet milieubeheer moeten de ‘redelijkerwijs te beschouwen’ alternatieven behandeld worden. Maakbaarheid is hierbij een belangrijke vereiste. Gezien de bereidheid tot medewerking van eigenaar en pachter wordt alternatief 1 als een ‘redelijk’ alternatief beschouwd. Gezien de voorkeur voor dit alternatief van initiatiefnemer, eigenaar en provincie is er veel draagvlak om alternatief 1 te realiseren. Dit vergroot de maakbaar- en vergunbaarheid van dit alternatief.

3 Beoordelingskader

3.1 Plan- en studiegebied

In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen de begrippen plangebied en studiegebied. Het plangebied voor het MER is weergegeven in figuur 2.1. Het studiegebied is het totale gebied waarbinnen milieueffecten als gevolg van de ontwikkeling kunnen optreden. Het studiegebied is dus groter dan het plangebied en kan per milieuaspect verschillen. Voor milieuaspecten zoals bodem en archeologie treden de effecten alleen binnen het plangebied zelf op (het studiegebied is hier gelijk aan het plangebied). Voor milieuaspecten zoals verkeer, geluid en luchtkwaliteit kunnen ook buiten het plangebied effecten optreden. Het studiegebied is hier dus groter dan het plangebied. In het MER zal per milieuaspect worden toegelicht wat het relevante studiegebied is.

3.2 Inhoud MER

De kern van het MER wordt gevormd door de beschrijving van de milieueffecten die als gevolg van de totale ontwikkeling worden verwacht ten opzichte van de referentiesituatie. De totale ontwikkeling betreft zowel de natuurontwikkeling, klei- en zandwinning als het onttrekken van gronden aan landbouw. Er kunnen als gevolg van de natuurontwikkeling zeker ook positieve effecten optreden, waaraan ook aandacht wordt besteed in het MER. Daarnaast moeten redelijke alternatieven/varianten voor de invulling van het gebied worden beschreven en op hun milieueffecten worden beoordeeld. Het MER zal (vrij naar de wettekst) de volgende onderdelen bevatten:

1. Een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.
2. Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven of varianten.
3. Een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit.
4. Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu (referentiesituatie).
5. Een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit kan hebben en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.
6. Een vergelijking van de referentiesituatie en de voorgenomen activiteit op de relevante milieuaspecten.
7. Een overzicht van de leemten in de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens.
8. Een zelfstandig leesbare samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit.

3.3 Beoordelingskader

In het MER worden de effecten van zowel de realisatiefase (tijdelijke klei- en zandwinning) als de eindsituatie (na klei- en zandwinning) beschreven en beoordeeld. De effectbeschrijving richt zich vooral op de voor besluitvorming relevante milieuaspecten.

De effecten worden beschreven ten opzichte van de referentiesituatie, zijnde de huidige situatie inclusief autonome ontwikkeling.

In de effectbeschrijving wordt aangegeven of effecten tijdelijk of permanent zijn. Ook wordt aangegeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen mogelijk en/of noodzakelijk zijn. Om de milieueffectenanalyse systematisch uit te voeren, is een beoordelingskader opgesteld. In dit beoordelingskader (tabel 3.1) is per milieuaspect een aantal toetsingscriteria geformuleerd.

Milieuaspect	Beoordelingscriterium	Wijze van beoordeling
Bodem	Effecten op (water)bodemkwaliteit	Kwantitatief/kwalitatief
	Effecten op de grondbalans	Kwantitatief
Hydrologie	Verandering van grondwaterstand en stijghoogte	Kwantitatief
	Verandering van kwel/infiltratie	Kwantitatief
Natuur	Effecten op Natura 2000-gebieden	Kwalitatief/kwantitatief
	Effecten op NNN en overige natuurgebieden (buiten NNN)	Kwalitatief
	Effecten op beschermde en rode lijst plant- en diersoorten	Kwalitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Effecten op bijzondere landschappelijke gebieden, structuren en elementen	Kwalitatief
	Effecten op cultuurhistorische gebieden, structuren en elementen	Kwalitatief
	Effecten op archeologische waarden	Kwalitatief
Landbouw	Effecten op landbouw	Kwalitatief
	Nat- en droogteschade landbouw	Kwalitatief/kwantitatief
Woon- en leefmilieu	Effecten op verkeer	Kwalitatief/kwantitatief
	Effecten op geluid	Kwantitatief
	Effecten op luchtkwaliteit	Kwantitatief
	Effecten op ontplofbare oorlogsresten	Kwalitatief

Tabel 3.1 | Beoordelingscriteria MER

De effectanalyse van verkeer, geluid, luchtkwaliteit en hydrologie zal kwantitatief (met berekeningen) worden uitgevoerd. Waar berekeningen niet nodig of mogelijk zijn, zal de effectanalyse kwalitatief (op basis van expert judgement) worden uitgevoerd.

In het MER wordt per toetsingscriterium het milieueffect uitgedrukt op basis van de onderstaande schaal.

Score	Betekenis	Wanneer toegekend
--	sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie	dit zijn effecten die dusdanig groot/ernstig zijn dat de haalbaarheid, uitvoerbaarheid of vergunbaarheid van dat het alternatief ter discussie staat
-	negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie	effect is te mitigeren/accepteren
0	geen effect ten opzichte van de referentiesituatie	geen/beperkt effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief effect ten opzichte van de referentiesituatie	effect leidt tot een verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
++	sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie	effect leidt tot een sterke verbetering ten opzichte van de referentiesituatie

*Tabel 3.2 | Schaal
beoordelingssystematiek*

4 De procedure

4.1 De m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure wordt in een aantal stappen doorlopen:

1. Openbare kennisgeving: wanneer het plan wordt opgesteld waarvoor een m.e.r.-procedure verplicht is, moet dit openbaar worden gemaakt. De bekendmaking vormt de formele start van de m.e.r.-procedure. In deze kennisgeving wordt tevens aangegeven wie in de gelegenheid worden gesteld om advies over de inhoud van het MER uit te brengen.
2. Raadplegen bestuursorganen: na de kennisgeving dienen de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport te worden bepaald. Bestuursorganen die met het plan te maken krijgen, worden over de voorgenomen ontwikkeling geraadpleegd. De NRD is het document waarmee deze raadpleging wordt uitgevoerd. Betrokken partijen worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen en bedenkingen aan te geven, zodat deze meegenomen kunnen worden bij het opstellen van het MER. De NRD wordt gedurende een periode van vier weken voor eenieder ter visie gelegd en er kunnen (mondeling of schriftelijk) zienswijzen worden ingediend. Op basis van de binnengekomen zienswijzen en uitgebrachte adviezen, stelt het bevoegd gezag de reikwijdte en het detailniveau van het MER definitief vast.
3. Opstellen MER: op basis van de NRD, zienswijzen en adviezen wordt het MER opgesteld. Hierin wordt het planvoornemen beoordeeld op milieueffecten. Het MER wordt samen met het ontwerp-besluit voor de ontgrondingsvergunning door het bevoegd gezag ter inzage gelegd.
4. Terinzagelegging en zienswijzen: het MER en het ontwerp-besluit liggen gedurende zes weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan eenieder mondeling of schriftelijk een reactie geven op de documenten. Tijdens deze periode zal de Cie-mer het MER toetsen op volledigheid, juistheid en objectiviteit.
5. Motiveren in het definitieve besluit: mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met inachtneming van de uitkomsten van het MER, stelt het bevoegd gezag vervolgens het definitieve besluit vast.
6. Bekendmaking en mededeling van het besluit: na vaststelling van het besluit rond de ontgrondingsvergunning wordt dit bekend gemaakt.
7. Evaluatie en monitoring: nadat de plannen zijn gerealiseerd, dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd. In het MER wordt daarvoor een eerste aanzet gegeven.

4.2 Te raadplegen instanties

Bij het bepalen van de reikwijdte en het detailniveau van het MER voor de klei- en zandwinning raadpleegt de provincie Gelderland in ieder geval de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer).

De provincie Gelderland (bevoegd gezag voor de ontgrondingsvergunning) is voornemens in ieder geval de volgende instanties over dit project te raadplegen:

- Gemeente Zevenaar.
- Omgevingsdienst Regio Arnhem.

- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
- Waterschap Rijn en IJssel.
- Rijkswaterstaat.
- Natuur en Milieufederatie Gelderland.
- Natuurmonumenten.
- Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO-Noord).

De provincie Gelderland stemt actief af met de gemeente Zevenaar, bevoegd gezag voor de (uitgebreide) omgevingsvergunning.

4.3 Reacties

Er wordt een openbare kennisgeving gepubliceerd die aangeeft welke procedure de provincie Gelderland wenst te volgen in het kader van het MER voor zand- en kleiwinning Ossenwaard. Daarnaast ligt de NRD gedurende vier weken voor eenieder ter inzage en kunnen zienswijzen worden ingediend. Bij het opstellen van het MER zal hiermee rekening worden gehouden.

Reacties kunnen per post worden aangeleverd aan:

Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem